आनृशंस्यं परो धर्म्मः क्षमा च परमं बलं । आत्मज्ञानं परं ज्ञानं सत्यं व्रतपरं व्रतं ।
सत्यस्य वचनं श्रेयः सत्ये ज्ञानं हितं भवेत् । यद्भूतहितमत्यन्तं तद्वै सत्यं परं मतं । १४९९०
यस्य सर्व्वे समारम्भा निराशीर्व्वन्धनाः सदा । त्यागे यस्य हुतं सर्व्वं स त्यागी च स बुद्धिमान् ।
यतो न गुरुरप्येनं श्रावयेदुपपादयेत् । तं विद्याद्ब्रह्मणो योगं वियोगं योगसंज्ञितं ।
न हिंस्यात् सर्व्वभूतानि मैत्रायणगतिश्चरेत् । नेदं जीवितमासाद्य वैरं कुर्व्वीत केनचित् ।
आकिञ्चन्यं सुसन्तोषो निराशित्वमचापलं । एतदेव परं ज्ञानं सदात्मज्ञानमुत्तमं ।
परिग्रहं परित्यज्य भवेद्दक्षो यतव्रतः । अशोकं स्थानमासाद्य निश्चलं प्रेत्य चेह च । १४९९५
तपोनित्येन दान्तेन मुनिना संयतात्मना । अजितं जेतुकामेन भाव्यं सङ्गेष्वसङ्गिना ।
गुणागुणमनासङ्गमेककार्य्यमनन्तरं । एतत्तु ब्रह्मणो वृत्तमाहुरेकपदं सुखं ।
परित्यजति यो दुःखं सुखञ्चाप्युभयं नरः । ब्रह्म प्राप्नोति सोऽत्यन्तमसङ्गेन च गच्छति ।
यथाश्रुतमिदं सर्व्वं समासेन द्विजोत्तम । एतत्ते सर्व्वमाख्यातं किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि मार्कण्डेयसमास्यापर्व्वणि ब्राह्मणव्याधसंवादे द्वादशाधिकद्विशततोऽध्यायः ॥ २१२ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवं सङ्कथिते कृत्स्ने मोक्षधर्म्मे युधिष्ठिर । दृढं प्रीतमना विप्रो धर्म्मव्याधमुवाच ह । १४००० न्याययुक्तमिदं सर्व्वं भवता परिकीर्त्तितं । न तेऽस्त्यविदितं किञ्चिद्धर्म्मेष्विह हि दृश्यते ।
॥ व्याध उवाच ॥ प्रत्यक्षं मम यो धर्म्मस्तञ्च पश्य द्विजोत्तम । येन सिद्धिरियं प्राप्ता मया ब्राह्मणपुङ्गव ।
उत्तिष्ठ भगवन् क्षिप्रं प्रविश्याभ्यन्तरं गृहं । द्रष्टुमर्हसि धर्म्मज्ञ मातरं पितरञ्च मे ।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ इत्युक्तः स प्रविश्याथ ददर्श परमार्च्चितं । सौधं हृद्यञ्चतुःशालमतीव च मनोरमं ।
देवतागृहसङ्काशं देवतैश्च सुपूजितं । शयनासनसम्बाधं गन्धैश्च परमैर्युतं । १४००५
तत्र शुक्लाम्बरधरौ पितरावस्य पूजितौ । कृताहारौ सुसन्तुष्टावुपविष्टौ वरासने ।
धर्म्मव्याधस्तु तौ दृष्ट्वा पादेषु शिरसाऽपतत् ॥ वृद्धावूचतुः ॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठ धर्म्मज्ञ धर्म्मस्त्वामभिरक्षतु ।
प्रीतौ स्वस्तव शौचेन दीर्घमायुरवाप्नुहि । गतिमिष्टां तथा ज्ञानं मेधाञ्च परमाद्भुतः ।
सत्पुत्त्रेण त्वया पुत्त्र नित्यं काले सुपूजितौ । न तेऽन्यद्दैवतं किञ्चिद्दैवतेष्वपि वर्त्तते ।
प्रयतत्वाद्द्विजातीनां दमेनासि समन्वितः । पितुः पितामहा ये च तथैव प्रपितामहाः । १४०१०
प्रीतास्ते सततं पुत्त्र दमेनावाञ्च पूजया । मनसा कर्म्मणा वाचा शुश्रूषा नैव हीयते ।
नचान्या हि तथाबुद्धिर्दृश्यते साम्प्रतं तव । जामदग्न्येन रामेण यथा वृद्धौ सुपूजितौ ।
तथा त्वया कृतं सर्व्वं तदिशिष्टञ्च पुत्त्रक । ततस्तं ब्राह्मणं ताभ्यां धर्म्मव्याधो न्यवेदयत् ।
तौ स्वागतेन तं विप्रमर्च्चयामासतुस्तदा । प्रतिपूज्य च तां पूजां द्विजः पप्रच्छ तावुभौ ।
सपुत्त्राभ्यां सभृत्याभ्यां कच्चिद्वां कुशलं गृहे । अनामयञ्च वां कच्चित् सदैवेह शरीरयोः । १४०१५
॥ वृद्धावूचतुः ॥ कुशलं नौ गृहे विप्र भृत्यवर्गे च सर्व्वशः । कच्चित्त्वमप्यविघ्नेन संप्राप्तो भगवन्निति ।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ बाढमित्येव तौ विप्रः प्रत्युवाच मुदाऽन्वितः । धर्म्मव्याधो निरीक्ष्याथ ततस्तं वाक्यमब्रवीत् ।